

Leiðarvísir ÍSALP

Nr. 17: EILÍFSDALUR OG HRÚTADALUR

A. Eilífsdalur

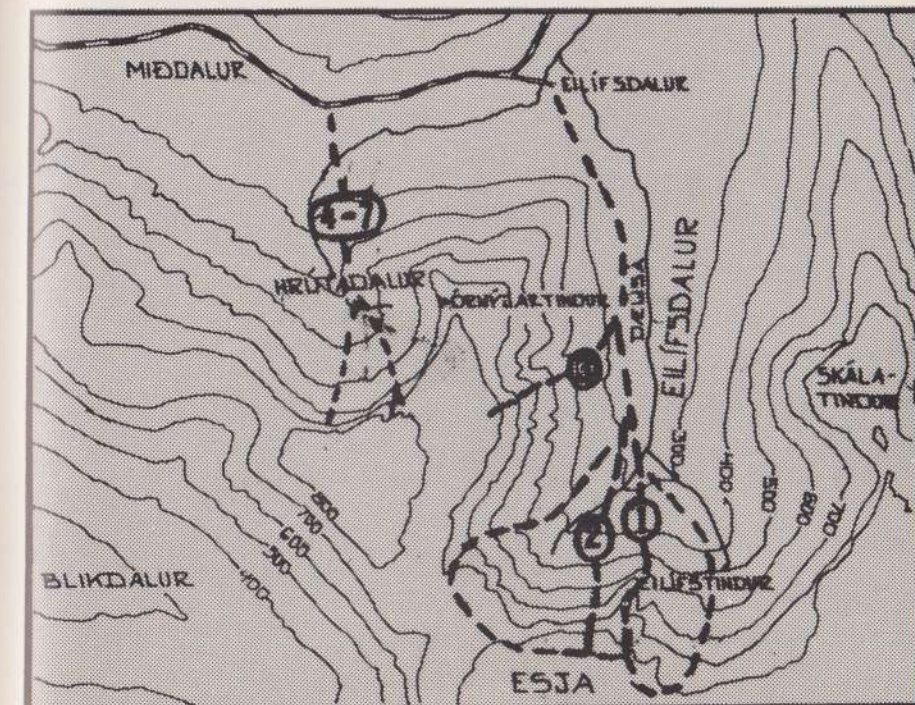
Eilífsdalur er mikill dalur sem gengur inn í Esjuna að norðan. Hlíðar dalsins eru fremur brattar og virðast klettabelti í efstu brúnum en í gegnum þau liggja ýmist gil eða skorningar sem verða áhugaverð fyrir fjallamanninn að vetrarlagi. Eftir dalnum rennur Dælisá. Þekktastur er Eilífsdalur fyrir Eilífstind, um 700 m háan, sem gengur út úr norðurhlíðinni fyrir botni dalsins og íspilin sem liggja vestan við hann.

Í norðurgili Eilífstinds. Ljós. Guðmundur Pétursson, janúar '81.

Afar lítið hefur verið klifrað í dalnum og enn sem komið er hefur enginn mjög erfið leið verið farin þó að möguleikarnir séu miklir.

Sitt hvoru megin við dalinn ganga fjallsranar út úr meginfjalli Esjunnar, Skálatindur (807 m) austan og Þórnyjartindur (um 700 m) að vestan. Leggi menn leið sína í Eilífsdal skal beygja út af Vesturlandsvegi og fara veginn milli Tindstaðafjalls og Eyr-

Eilífsdalur og Hrutadalur — yfirlitskort.

arfjalls, Miðdalsafleggjara, inn að bænum Eilífsdal. Þaðan er síðan gengið inn í dalinn. Dalsbotninn er í 150–200 m hæð og yfirleitt 500–600 m hækkun upp á brún.

Gæta skal fyllstu varúðar á öllum ferðum um dalinn vegna snjóflóðahættu og gæta þess að langt er í hjálp ef eitthvað kemur fyrir.

Pegar farnar eru leiðir í Eilífsdal er betra að fara snemma af stað því aðdragandi er talsverður auk þess sem leiðirnar krefjast þó nokkurs tíma.

Bent skal á tvær gönguleiðir sem hægt er að nota sem niðurgönguleiðir eftir að farnar hafa verið klifurleiðir upp úr dalnum.

Önnur er austan við Eilífstind þar sem Fossá, önnur þverá Dælisár á upptök sín. Er þá farið upp (eða niður) víða skál en neðan til geta verið ísbunkar sem ber að varast. Talsverður bratti og töluverð snjóflóðahætta.

Hin leiðin liggur upp úr (niður í) dalbotninum að vestan og heitir þar Gunnlaugsskarð efst. Er það nokkurs konar skál líkt og í hinu meira þekktu Gunnlaugsskarði sunnan í Esjunni. Neðar er svo brattara og ber að varast svellbunka í gilskorningum. Snjóflóðahætta líklega minni en á hinni leiðinni. Einnig liggur hún betur við flestum klifurleiðanna.

„Einfarinn“ klifinn. Ljós. Snævarr Guðmundsson, nóvember '81.

Nr. 1: Eilífstindur — norðurgil

Skemmtileg vetrarleið sem gefur gott útsýni til íspilja Eilífsdals.

Lóðrétt hækkun: 600 m
Klifurhæð: 200–250 m
Gráða: I
Vegalengd: 4 km

Farið er frá bænum Eilífsdal inn í dalinn og er þá rétt að halda sig vestan Dælisár. Eilífstindur blasir við fyrir miðjum dal. Þegar komið er inn í dalbotn skal haldið upp hlíðina og farið austan við klettahrygg Eilífstindsins. Þá kemur í ljós framundan gil eitt mikið sem sker sig í gegnum klettana alveg upp að toppnum. Toppurinn er dálítill klettanabbi, lóðréttur, um 6–8 m hár og kleifur án teljandi erfiðleika.

Nr. 1A: Frá Eilífstindi á Esju

Hækkun: 100 m
Gráða: I

Haldið frá Eilífstindinum austan við og undir klettunum upp af honum inn í gil sem sker sig alla leið upp á háfjall Esjunnar. Efst í gílinu er oftast hengja sem menn geta þurft að grafa sig í gegnum. Rétt er að benda á að um 15–20 m neðan við brúnina er hægt að fara upp til hægri, samilega færa leið og sleppa þannig við hengjuna.

Nr. 2: Einfarinn:

Erfiðasta leiðin í dalnum enn sem komið er. Ákaflega falleg og skemmtileg leið. Hætta á snjóflóðum.

Botn Eilífsdals og Eilífstindur. Leiðirnar merktar inná myndina. Ljós. Villiam kaiser, mars '82.

Lóðrétt hækkun: 700 m
Klifurlengd: ca. 80 m
Gráða: III
Vegalengd 4 km

Þegar innst í dalinn er komið blasa við íspilin vestan megin við Eilífstind. Leiðin liggur upp það austasta.

Haldið er upp skriðurnar í átt að ísfossinum. Komið getur fyrir að það þurfi að bröлта upp auðvelda kletta áður en haldið er í sjálft gilið undir ísfossinum. Gæta skal fyllstu varkárni í gílinu sjálfu. Þegar upp að ísfossinum er komið skal halda upp um 25 m langt gil hægra megin við ísfossinn upp á hrygg. Þaðan upp íshaft ca. 80° bratt og 3–5 metra langt, en síðan tekur við íspil ca. 45° bratt og 30 m langt. Þaðan skal halda inn í gil vestan megin í ísfossinum og haldið beint upp það. Í

gílinu eru nokkur 75°–90° brött íshöft og efst í gílinu minnstur brattinn til muna upp á brún.

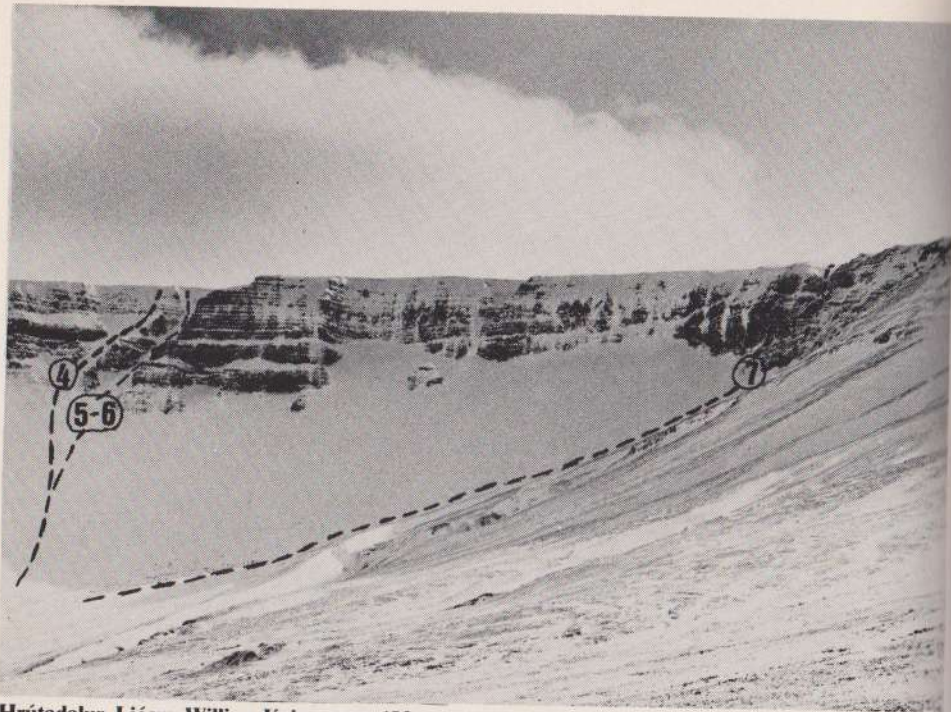
Nr. 3: Þórnýjartindur — Austurgil

Lóðrétt hækkun: 600 m
Gráða I

Haldið inn dalinn og í vestur að mest áberandi gílinu á austurhlíð Þórnýjartinds. Haldið upp syðri brúnina alla leið upp. Efst sveigir leiðin aðeins í suður. Hengja efst. Leiðin er 45° brött og ákaflega einhæf og löng. Þegar þessi leið hefur verið farin hafa menn oftengið áfram yfir Esju.

B. Hrútaadalur

Næsti dalur vestur af Eilífsdal heitir Hrúta-

Hrútagalur. Ljós. William Kaiser, mars '82.

dalur og er hann eiginlega skál á milli Þórnyjartinds að austan og Tindastaðafjalls að vestan.

Til að komast þangað skal aka sömu leið og þegar farið er í Eilífsdal uns Hrútagalur ber fyrir augu. Aka skal farartæki út í vegarkant á móts við dalinn og ganga þaðan inn í hann. Eins og í Eilífsdal skal varast snjóflóðin.

Leiðir í Hrútagalur eru svipaðar að erfiðleikum og í Eilífsdal eða þó nokkuð erfiðari.

Til að komast niður af fjallinu eftir að upp er komið skal halda norður eftir Þórnyjartindi og niður NV-hrygg fjallsins, Innri-Sandhrygg.

Austurgilinn

Austast í skálinni sem myndar Hrútagalur eru þrjú gil áberandi og snúa þau mót vestri. Nyrsta gilið er þeirra erfiðast.

Nr. 4: Norðurgil

Hækkun: 650
Klifurlengd: ca. 150 m
Gráða: II

Þegar komið er inn í dalinn skal halda inn í gilið og verður það brattara eftir því sem ofar dregur og er mesti brattinn efst uppi. Gæta skal fyllstu varkárni og tryggja af gaumgæfni því að leiðin er mjög opin. Efst er yfirleitt stór hengja. Alvarleg II. gráðu leið.

Afbrigði af þessari leið var farið í ÍSALP-ferð 1980 en það liggur upp klettana norðan við gilið (sjá mynd) og er sú leið III. gráða.

Nr. 5–6: Mið- og Suðurgil

Lóðrétt hækkun: 650 m
Gráða: I

Syðri gilin tvö eru fremur auðveld snjógil – dæmigerð fyrsta gráða. Hengjur í toppinn.

Nr. 7: Handan við Hornið

Lóðrétt hækkun 650 m
Klifurlengd: 80 m
Gráða: IV

Alvarleg og erfið leið. Ekki viðhæfi byrjenda eða þeirra sem óvanir eru klifri. Leið þessi var fyrst farin í ÍSALP-ferð í janúar 1980.

Haldið upp í gil sem gengur þvert á klettana vestast í skálinni. Þar í eystri brúninni fellur um 75° brattur ísfoss niður. Haldið upp að honum og þarf þá fyrst að fara upp íshaft ca. 8 m langt. Fyrstu 20 m þar fyrir ofan eru erfiðastir en næstu 20 m eru mun auðveldari – þó er mjög bratt efst við brúnina. Þar fyrir ofan kemur síðan aflíðandi brekka með lítilli hengju í toppinn.

Athuga skal að þessi leið er aðeins fær í góðu ári, því þar er annars yfirleitt enginn ís.

*Snævarr Guðmundsson
Magnús Guðmundsson*

Tindastaðafjall: Ágætt æfingasvæði.

Þegar ekið er úr Reykjavík til Hvalfjarðar er farið fyrir breiðan dal norðvestan í Esjunni. Heitir hann Blikadalur. Eftir dalnum rennur Blikadalsá og hefur hún grafið sér alldjúpt gljúfur á kafla. Beggja vegna dalsins eru víða brattir klettaveggir. Má finna þar ágætar I., II. og jafnvel III. gráðu snjó- og ísleiðir.

Framarlega í Blikadal ber einna mest á nokkuð háum múla með tveimur píramídalöguðum hamrapiljum fremst. Fjallið, sem er slétt að ofan eins og Esjan er öll, heitir Tindastaðafjall (oft nefnt Tindstaðahnúkur) er um 716 m hátt. Margar snjólænur eru í hlíðinni móti dalnum og má áætla klifurleiðir þar um og yfir 150 m langar. Þarna má velja sér I. og II. gráður vetrarleiðir og jafnvel stuttar III. gráðu spannar. Fjallið endar í hrygg móti norðvestri og þar er hægt að finna sér léttu snjóleið ef skilyrði eru hagstæð.

Fyrir skömmu reyndi ég skemmtilega leið í miðju fjallinu, dæmigerða II. gráðu leið með 45° til 70° halla og þremur íshöftum (ásamt Olgeiri Sigm. og Orra Magn.). Vil ég endilega benda á þetta svæði eftir þá reynslu. Þegar menn vilja hvíla sig á Gunnlaugsskarði, Eilífsdal eða Kistufellinu er tilvalið að skreppa í Blikadal. Fari menn á Tindastaðafjall er best að halda sig norðan við ána. Í árgljúfrinu eru oft ísfossar sem má hafa sem forrétt eða eftirrétt.

Ari T. Guðmundsson.